

Assessing the Education Quality of Faculty Members from Students' Viewpoint at Zanjan Farhangian University

Sadegh Ahmadi*: B.Sc. Graduate, Department of Educational Sciences, Zanjan Farhangian University, Zanjan, Iran.

Mohammad saeid Ahmadi: Faculty member, department of psychology, Zanjan Farhangian University, Zanjan, Iran.

Abbas Ramazani: Faculty member Department of Educational Sciences, Zanjan Farhangian University, Zanjan, Iran.

Abstract: The present study was conducted to evaluate the educational quality of faculty members from students' point of view. The present study was applied in terms of purpose and descriptive-case study in terms of data collection. Hence, the statistical population included all 15 faculty members of Farhangian University of Zanjan in Shahid Beheshti and Al-Zahra campuses in the academic year 2009-2010, that they were examined by census due to limited professors. Moreover, 129 out of 929 students were selected by Cochran's formula and simple random sampling method to evaluate the quality of teaching by professors. Three researcher-made questionnaires were used to collect data and then the data were analyzed using T-sample and SPSS software. The findings showed the students claimed that scientific ability and teaching methods were less than average and the law enforcement of professors was not at an acceptable level. According to these findings, the design of correctional programs in educational groups, such as holding training courses, can provide a foundation of scientific strengthening of professors and their familiarity with modern teaching methods.

Keywords: quality of education, faculty members, Farhangian University, students' perspective.

***Corresponding author:** B.Sc. Graduate, Department of Educational Sciences, Zanjan Farhangian University, Zanjan, Iran.

Email: sadegahmadi76@gmail.com

مقدمه

تحول اساسی و پایدار در هر جامعه‌ای در گرو متحول شدن نظام تعلیم و تربیت آن جامعه است و محور اصلی این تحول و توسعه در نظام آموزش، ارتقا و بهبود کیفیت کار معلم و استاد و شناسایی ویژگی‌های آن است (عابدی و همکاران 1389). در این میان، آموزش عالی به عنوان یکی از ارکان کلیدی هر نظام تعلیم و تربیت، نقش مهمی در توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جوامع دارد. از این رو، کیفیت خدمات ارائه شده در آموزش عالی طی دو دهه گذشته مورد توجه محققان قرار گرفته است (گیلاوند 2017). در واقع، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی می‌توانند تأثیرات گوناگونی بر کیفیت عملکرد دانشجویان خود داشته باشند و رفتار، نگرش و احساسات آن‌ها را در مقابل فشارهای شدید روانی ناشی از محیط تحت تأثیر قرار دهند (مرزوقی و حیدری 1392).

یکی از مؤسسات آموزش عالی کشور، دانشگاه فرهنگیان می‌باشد که بالغ بر 98 پردیس را در استان‌ها شامل می‌شود. دانشجویانی که در این پردیس‌ها مشغول به تحصیلند از لحاظ کمی و کیفی متفاوت از دانشجویان سایر دانشگاه‌ها هستند، زیرا به لحاظ کمی هر ساله با بازنشستگی‌های زیادی که در آموزش و پرورش صورت می‌گیرد، دانشگاه فرهنگیان تنها دانشگاهی است که نیروهای جدید معلم را جایگزین معلم‌های بازنشسته کرده و به لحاظ کیفی، هدف و رسالت آن، تربیت معلمان است. دانشگاه فرهنگیان نهاد نوپایی در آموزش عالی ایران است که نزدیک به یکصد سال به مسند تربیت معلم در کشور تکیه زده و دارای ریشه‌ای عمیق است. مأموریت این دانشگاه بهسازی و نوسازی این سنت مؤثر و مولد در تربیت معلم کشور است تا به استمرار و حیات منجر شود (مهرمحمدی 1393).

امروزه دانشگاه فرهنگیان با مسائل و چالش‌های متعددی از جمله چالش کیفیت آموزش اساتید همراه است. هر ساله افزایش تعداد دانشجویان در پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان اساتید زیادی را می‌طلبد و از طرف دیگر، عدم

وجود اساتید مجرب، مشکلی اساسی در کیفیت آموزشی را به وجود می‌آورد. از این رو، توسعه و رشد کمی و کیفی اساتید در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی نیز متناسب با آن، یکی از چالش‌های اصلی در نظام آموزش عالی ایران است (بازرگان 1390). کیفیت نظام آموزشی را می‌توان بر مبنای هر یک از عناصر تشکیل دهنده نظام آموزش (درونداد، فرایند، محصول، برونداد) مورد ارزشیابی و بررسی قرار داد. بر این اساس، در میان دروندادهای نظام آموزشی سه عامل یادگیرنده، مدرس و برنامه درسی حائز اهمیت می‌باشند که ارزیابی هر یک از این عوامل در بهبود کیفیت نظام آموزش تأثیر بسزایی دارد (بازرگان 1383).

به‌رغم رشد فعالیت‌ها و پژوهش‌های متعدد در حوزه دروندادهای نظام آموزش، مدرس، نقشی فعال در تعلیم و آموزش دارد. به هر میزان که مدرسان از کیفیت بالایی در آموزش برخوردار باشند، در تولید نیروی انسانی و برونداد نظام آموزش که دانشجویان می‌باشند دچار مشکل نخواهیم بود. از این رو، مسئولان آموزش حتی‌الامکان باید تلاش خود را به کار گیرند تا هدف متعالی نظام آموزشی به درستی تحقق یابد. در سال‌های اخیر، کیفیت خدمات آموزشی با تأکید بر رضایت دانشجویان اهمیت بیشتری یافته است (سینگ 2016). چراکه هدف از آموزش، تغییر مطلوب در عملکرد و رفتار دانشجویان و عدم تحقق این مهم باعث هدر رفتن بازده سرمایه‌گذاری در آموزش عالی بخصوص افت تحصیلی دانشجویان می‌گردد. توجه به کیفیت آموزش عالی به منظور جلوگیری از هدر رفت نیروی عظیم انسانی و منابع مادی لازم و هماهنگی بین توسعه نظام‌های آموزشی و کارایی آن امری ضروری است. از سوی دیگر، اصلاح ساختار، شیوه‌ها و اهداف آموزش عالی بدون در نظر گرفتن و همراه ساختن آن با کیفیت، مجموعه‌ای از اصلاحات ظاهری است و دگرگونی بنیادی را به دنبال نخواهد داشت (نوه 1385).

در این میان، فرایند و کیفیت تدریس استادان می‌تواند به عنوان یکی از عوامل مهم برای پاسخ به نیازهای دانشجویان در نظر گرفته شود و با این حال، عاملی برای

نشان دادند که دانشجویان از وضعیت فعلی کیفیت خدمات آموزشی ارائه شده راضی نبوده و دانشگاه‌ها از رسیدن به وضعیت ایده‌آل و کسب رضایت کامل آنها فاصله دارند. خادم رضائیان، اعتضاد رضوی، جوادی و همکاران (1396) در مطالعه خود نشان دادند که دانشجویان معتقدند شکافی منفی در تمامی ابعاد پنجگانه‌ی کیفیت خدمات آموزشی شامل قابلیت اطمینان، پاسخگویی، همدلی، اطمینان و محیط فیزیکی، وجود دارد.

در پژوهش یارمحمدیان و کلباسی (1385) جهت تعیین وضعیت آموزشی و پژوهشی گروه‌های آموزشی دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال 1382-1383 نشان داده شد که وضعیت دانشجویان، اعضای هیئت علمی و پژوهش، علیرغم این که در بعضی گروه‌ها نسبتاً مطلوب بود، اغلب مورد غفلت قرار گرفته است. در هیچ کدام از گروه‌ها دستگاه زیراکس برای امور اداری و مکانی برای مطالعه دانشجویان موجود نبود. همچنین، در مورد تعداد کتب و مجلات در گروه مدارک پزشکی نسبت به دو گروه دیگر کمبود وجود داشت.

در مجموع، با توجه به مطالب ذکر شده و با توجه به اینکه یکی از وظایف بسیار اساسی و مهم نظام آموزشی، فراهم کردن شرایطی است که در آن نیروی دانش‌آموخته بتوانند از مهارت‌ها، توانایی‌ها و قابلیت‌های کلیدی و متناسب با نیازهای و شرایط دنیای صنعت و مشاغل برخوردار شوند (صالحی و قدریانی 1391) و از آنجا که کیفیت پایین آموزش منجر به کمبود نیروی انسانی متخصص و ماهر شده و موجب می‌گردد که اهداف توسعه اقتصادی-اجتماعی کشور با مشکلات مواجه شود (گراند هاورث 1996). با توجه به این موارد، ارزیابی کیفیت تدریس اساتید سبب می‌شود که سطح کیفیت آموزشی دانشگاه افزایش یافته و این امر به نوبه خود با افزایش سطح کیفیت علمی معلمان و کیفیت آموزش در مدارس و تعلیم و تربیت نسل جوان همراه خواهد بود. از این‌رو،

سنجش شایستگی اساتدان باشد (شهیدی جعفری قوچیان و همکاران 1392). در همین راستا، مطالعات با استفاده از مجموعه داده‌های ملی در کشور ایالات متحده نشان می‌دهد که کیفیت تدریس اعضای هیئت علمی، به نوبه خود، بر میزان درآمیختگی دانشجویان بر مفاهیم درسی و رویکردهای عمیق در یادگیری تأثیرگذار است (براکلورنر روبرا کینیز و کول 2012).

در واقع، کیفیت تدریس یکی از عوامل مهمی است که در سطح کیفیت آموزش اساتید نقش بسزایی دارد، تا جایی که استنهارت و همکاران (2017) این عامل را تضمین‌کننده کیفیت آموزش در مؤسسات و دانشگاه‌ها دانسته‌اند. با این وجود، همه اعضای هیئت علمی علی‌رغم کارایی و توانایی تخصصی‌شان، هنگام تدریس از بهترین شیوه‌ها استفاده نمی‌کنند. بسیاری از اساتید از تدریس به عنوان فرصتی جهت تسهیل یادگیری دانشجویان با به اشتراک گذاشتن دانش و تخصص خود بهره برده و در عوض، برخی دیگر، تدریس را یک الزام شغلی دانسته که باعث اضطراب یا کسالت می‌شود (استاپینسکی، براکلورنر، یوهاس و همکاران 2018).

بهترین شیوه‌های آموزش اغلب شامل جلسات کلاسی سازمان‌یافته، شفافیت در هنگام آموزش، بازخورد سریع در خصوص کار دانشجو، ادغام مطالب تدریس شده‌ی قبلی با مفاهیم جدید، تشویق دانشجویان به تأمل در خصوص مطالب درسی و تسهیل همکاری دانشجویان است (نیلسون 2016). مطالعات نیز نشان داده‌اند که درک مثبت دانشجویان از شیوه‌های عمل اعضای هیئت علمی از قبیل وضوح ارتباطات، استفاده از مثال‌ها برای نشان دادن نکات پیچیده و بازخورد به موقع در خصوص تکالیف با افزایش مهارت‌های حل مسئله، ادامه تحصیل در آموزش عالی و علاقه به یادگیری مادام‌العمر در دانشجویان مرتبط است (پاسکارلا و بلیچ 2013).

برخی مطالعات نشان داده‌اند که ارزیابی دانشجویان از کیفیت خدمات آموزشی منفی و پایین تر از متوسط می‌باشد. برای مثال، گیلوند و مراغی (1398) در فراتحلیلی

دانشجویان رشته های مشاوره و جغرافیا به دلیل جدیدالورود بودن و عدم شناخت کامل نسبت به اساتید آنها از نمونه پژوهش کنار گذاشته شدند. در پژوهش حاضر برای جمع آوری داده ها از 3 پرسشنامه محقق ساخته در طیف 5گانه لیکرت (خیلی خوب=5، خوب=4، متوسط=3، ضعیف=2، خیلی ضعیف=1) استفاده شد. جهت تعیین روایی صوری، پرسشنامه در اختیار چند تن از اساتید قرار گرفت که در نهایت پس از ویرایش، تأیید شد. پرسشنامه اول شامل 5 سؤال است که توانایی علمی اساتید را مورد ارزیابی قرار می دهد و همسانی درونی آن به روش آلفای کرونباخ 0/72 برآورد گردید. پرسشنامه دوم شامل 7 سؤال است که روش تدریس اساتید را مورد ارزیابی قرار داده و همسانی درونی آن 0/70 به دست آمد. پرسشنامه سوم نیز شامل 4 سؤال می باشد که قانون-مداری اساتید را ارزیابی کرده و همسانی درونی آن 0/60 به دست آمد. اصل احترام به شأن و آزادی انسان، اصل وظیفه شناسی و مسئولیت پذیری، اصل سودمندی و آسیب نرساندن، اصل توجه به رفاه دیگران و ارائه اطلاعات کافی درباره چگونگی پژوهش به تمامی آزمودنی های شرکت کننده، کسب رضایت نامه کتبی به منظور شرکت در پژوهش رعایت شدند. جهت رعایت اخلاق پژوهشی، کد اخلاق IR.USWR.IAC.1398.251 در کمیته ی اخلاق دانشگاه ثبت شد.

یافته ها

فراوانی و درصد فراوانی پاسخ دهندگان در جدول 1 ارائه شده است.

مطالعات مختلفی در داخل و خارج از کشور در راستای ارزیابی کیفیت خدمات آموزشی دانشگاه ها به طور کل و دانشگاه های فرهنگیان به طور خاص صورت گرفته است که نتایج متفاوتی را به همراه داشته است. بنابراین هدف از پژوهش حاضر بررسی کیفیت تدریس اساتید عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان در پردیس های دانشگاهی شهر زنجان بود.

فرضیات پژوهش به شرح ذیل بیان شد:

- 1- از دیدگاه دانشجویان، واکنش اساتید به پیشنهادات و انتقادات دانشجویان در سطح خوب قرار دارد.
- 2- از دیدگاه دانشجویان، میزان استفاده اساتید از امکانات و رسانه های آموزشی در سطح خوب قرار دارد.
- 3- از دیدگاه دانشجویان، میزان قانون مداری اساتید در سطح خوب قرار دارد.

روش کار

مطالعه پژوهش از نظر موضوع میدانی، به لحاظ هدف کاربردی و از نظر روش، توصیفی-بررسی موردی بود. در پژوهش حاضر، جامعه آماری شامل کلیه اعضای هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان زنجان در پردیس های شهید بهشتی و الزهرا به تعداد 15 نفر بودند که به علت محدود بودن اساتید، تمامی آنها به روش سرشماری مورد بررسی قرار گرفتند. همچنین، جهت بررسی کیفیت تدریس استادان توسط دانشجویان، با استفاده از فرمول کوکران از بین 929 دانشجوی زن و مرد در رشته آموزش زبان انگلیسی، آموزش ابتدایی، جغرافیا و مشاوره، 129 نفر به روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. هرچند،

جدول 1. فراوانی و درصد فراوانی پاسخ دهندگان

Table 1. Frequency and its percentage of interviewees

متغیرها	سال	فراوانی مطلق	درصد	درصد فراوانی نسبی
سال ورود	95	35	27/1	32/4
	96	30	23/3	60/2
	97	43	33/3	100
مجموع معتبر		108	83/7	100

	نامعتبر	21	16/3
	مجموع	129	100
با توجه جدول 1، پاسخ دهندگان ورودی سال 95 (35 نفر معادل 27/1 درصد)، ورودی سال 96 (30 نفر معادل 23/3 درصد) و ورودی سال 97 (43 نفر معادل 33/3 درصد) می‌باشند که در مجموع، مشخصات معتبر افراد (108 نفر معادل 83/7 درصد) و افراد نامشخص (21 نفر معادل 16/3 درصد) است.			

جدول 2. فراوانی و درصد فراوانی پاسخ دهندگان به تفکیک رشته تحصیلی و جنسیت
Table 2. Frequency and its percentage of respondents by field of study and gender

متغیرها	فراوانی مطلق	درصد	درصد معتبر	درصد فراوانی نسبی
رشته تحصیلی				
زبان انگلیسی	45	34/9	42/9	42/9
آموزش ابتدایی	60	46/5	57/1	100
مجموع معتبر	105	81/4	100	
نامعتبر	24	18/6		
مجموع	129	100		
جنسیت				
زن	58	45	45	45
مرد	71	55	55	100
مجموع	129	100		

افراد نامعتبر (24 نفر معادل 18/4 درصد) می‌باشد. از نظر جنسیت (58 نفر زن معادل 45 درصد) و (71 نفر مرد معادل 55 درصد) می‌باشد. جهت بررسی فرضیه‌های پژوهش از آزمون تی تک متغیره استفاده شد (جدول 3).

با توجه به جدول شماره 2، از میان 129 نفر پاسخ دهندگان در دو رشته آموزش زبان انگلیسی و آموزش ابتدایی در زبان انگلیسی (49 نفر معادل 33/9 درصد)، آموزش ابتدایی (60 معادل 46/5 درصد) می‌باشد که در مجموع (105 نفر معادل 81/4 درصد) و تعداد مشخصات

جدول 3. آزمون فرضیه‌های پژوهش
Table 3. Research hypotheses evaluation

فرضیات پژوهش	T مقدار	درجه آزادی	مقدار آزمون	معنی داری	تفاوت میانگین	دامنه تغییرات پایین	دامنه تغییرات بالا
فرضیه 1	-32/56	128	15	0/00	-7/24	-7/68	-6/80
فرضیه 2	-1/20	128	3	0/23	-0/13	-0/34	-0/85
فرضیه 3	-4/36	128	3	0/00	-0/44	-0/64	-0/24

منفی بودن تفاوت میانگین به دست آمده (0/13-)، نشان می‌دهد میزان استفاده استاد از امکانات و رسانه‌های آموزشی از نظر دانشجویان کمتر از مقدار آزمون (3) می‌باشد، بنابراین فرضیه 2 رد می‌شود. در رابطه با فرضیه سوم نیز با توجه به منفی بودن تفاوت میانگین به دست آمده (0/44-)، نشان می‌دهد که از دیدگاه دانشجویان،

همانطور که در جدول 3 مشاهده می‌شود، در رابطه با فرضیه اول با توجه به منفی بودن تفاوت میانگین به دست آمده (7/24-)، نشان می‌دهد که از دیدگاه دانشجویان، واکنش استاد به پیشنهادات و انتقادات و دیدگاه‌های دانشجویان کمتر از مقدار آزمون (15) است، بنابراین فرضیه 1 رد می‌شود. در رابطه با فرضیه دوم با توجه به

نزول داشت. همچنین، اکثر دانشجویان کارآموز و کارآموز در عرصه، منابع و تجهیزات بخش‌ها را در حد "ضعیف" ذکر کردند. در مطالعه کوهپایه‌زاده و سلمان‌زاده (1381) با استفاده از نظرات فراگیران و فرادهندگان در 16 گروه بالینی دانشگاه علوم پزشکی ایران، ارزشیابی استاد در خصوص فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی خود، نیمه مطلوب گزارش شد. همچنین، یوساپورن پابون (2014) نیز در مطالعه خود نشان دادند که کیفیت خدمات آموزش عالی تا بلند انتظارات دانشجویان را برآورد نمی‌سازد و در پنج بعد مربوط به کیفیت خدمات بین درک و انتظارات دانشجویان شکاف وجود دارد که عبارت است از قابلیت اطمینان 2/25-، پاسخگویی 2/27-، تضمین 2/48- و ویژگی‌های ظاهری 2.28-. همچنین، شکاف بین انتظارات و درک دانشجویان نشان می‌دهد که نمره کیفیت خدمات آموزشی کمتر از حد انتظارات است.

مغایر با یافته‌های پژوهش حاضر، شمس (1396) نشان داد که کیفیت تدریس اعضای هیات علمی و مدرسان پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان استان همدان در مؤلفه‌های مقیاس مای‌کورس از دیدگاه دانشجویان، بیش از سطح متوسط ارزیابی می‌شود. آتش‌افروز و همکاران (1397) نشان دادند که از دیدگاه همه دانشجویان، کیفیت طراحی تدریس استادان به‌طور معنی‌داری در حد متوسط و کیفیت اجرای تکنیک‌های مربوط به رفتار حرفه‌ای استادان به‌طور معنی‌داری بسیار خوب بوده است. یوهیوان (2014) نشان داد که هر دو گروه جنسیتی دانشجویان در خصوص کیفیت داشتن اطلاعات شناختی، به کارگیری روش‌های مختلف تدریس، فنون مرور و تمرین، مهارت‌های پرسشگری، بیان مهارت‌های حل مسئله در کلاس، اداره کلاسی و ایجاد جو صمیمی مدرسان، در قالب طرح درس از پیش تعیین شده، رضایتمندی بالایی داشتند. بنجامین چان و سوهاییلی (2011) نیز در پژوهشی موردی، ارزیابی دانشجویان از سطح کیفیت تدریس استادان و رتبه آموزشی آنان در

میزان قانون مداری اساتید نیز کمتر از مقدار آزمون (3) بوده و فرضیه 3 نیز رد می‌شود.

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی کیفیت آموزش اعضای هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان زنجان از دیدگاه دانشجویان بود. یافته‌های به دست آمده نشان داد که از نظر دانشجویان توانایی علمی اساتید و روش‌های تدریس آنها کمتر از حد متوسط بوده و قانون مداری اساتید نیز در سطح خوب قرار ندارد. یافته‌های این پژوهش تا حدودی با یافته‌های به دست آمده در مطالعات گیلانوند و مراغی (1398)، خادم رضائیان و همکاران (1396)، یارمحمدیان و کلباسی (1385)، رفیعی و همکاران (1382)، کوهپایه‌زاده و سلمان‌زاده (1381) و یوساپورن پابون (2014) همخوان و با یافته‌های حاصل از مطالعه شمس (1396)، آتش‌افروز و همکاران (1397)، یوهیوان (2014) و چان و سوهاییلی (2011) ناهمخوان است.

در فراتحلیل گیلانوند و مراغی (1398) دانشجویان از وضعیت فعلی کیفیت خدمات آموزشی ارائه شده راضی نبوده و دانشگاه‌ها از رسیدن به وضعیت ایده‌آل و کسب رضایت کامل آنها فاصله دارند. خادم رضائیان و همکاران (1396) در مطالعه خود نشان دادند که دانشجویان معتقدند شکافی منفی در تمامی ابعاد پنجگانه کیفیت خدمات آموزشی وجود دارد. در پژوهش یارمحمدیان و کلباسی (1385) نشان داده شد که وضعیت دانشجویان، اعضای هیئت علمی و پژوهش، علی‌رغم این که در بعضی گروه‌ها نسبتاً مطلوب بود، اغلب مورد غفلت قرار گرفته است. یکی از علت‌های این امر، تعداد کم اعضای هیئت علمی در گروه‌های آموزشی و به مراتب تعداد کمتر استادیار در این گروه‌ها بود. در پژوهش رفیعی و همکاران (1382) مشخص شد هر چند عملکرد آموزشی اعضای گروه از دیدگاه دانشجویان مورد مطالعه در رتبه "قوی" قرار گرفته ولی در حیطة‌های ساختار و مسئولیت‌ها و همچنین عملکرد پژوهشی اعضای هیئت علمی، نتیجه به دو رده پائین‌تر (بیش از رضایت‌بخش)

برنامه ها و پس از تشخیص چالش ها و فرصت های آموزش به طرح و اجرای برنامه های جدید بپردازند (سیف 1382). از این رو، با توجه به یافته های به دست آمده در این پژوهش، ضرورت تشکیل کمیته ای برای بررسی یافته های پژوهشی در این حوزه و طراحی برنامه های اصلاحی در گروه های آموزشی دانشگاه فرهنگیان بیش از پیش احساس می شود. همچنین، برگزاری دوره های بازآموزی می تواند زمینه تقویت علمی اساتید را فراهم سازد. ترتیب دادن دوره های ضمن خدمت و همچنین برگزاری کارگاه های آموزشی، اساتید دانشگاه را با روش های نوین تدریس، ارزیابی و ارزشیابی آشنا ساخته و کیفیت آموزشی آنان را تقویت می کند.

References

- Arefi M, Sharifi A 2014. Investigating the amount of moral components in teaching from the perspective of students of Kowsar University in Bojnourd. *Quarterly Journal of Higher Education Curriculum Studies*. Vol. 5, No. 10, Pp. 1-10. [In Persian].
- Atash Afrooz M, Pourmoghadas A, Marashi Mansour 2018. Assessing the quality of teaching of faculty members from the students' point of view (Study: Farhangian Universities of North Khuzestan). *Journal of Educational Measurement and Evaluation Studies*, Vol. 8, No. 23, Pp. 49-79. [In Persian].
- Benjamin Chan Y; Syuhaily O 2011. A Case Study of Student Evaluation of Teaching in University. *Canadian Center of Science and Education*, Vol. 4, No. 1, Pp. 44-50.
- BrckaLorenz A, Ribera T, Kinzie J, et all. 2012. Examining effective faculty practice: Teaching clarity and student engagement. *To Improve the Academy*, Vol. 31, No. 1, Pp. 149-160.
- Gilavand A 2017. Examining the knowledge management status in Iranian Universities: A Review. *Indo American*

دانشگاه UPM مالزی مثبت ارزیابی کردند. یافته های این مطالعات ناهمخوان با پژوهش حاضر است.

در واقع، دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی می توانند تأثیرات گوناگونی بر کیفیت عملکرد دانشجویان خود داشته باشند و رفتار، نگرش و احساسات آن ها را در مقابل فشارهای شدید روانی ناشی از محیط تحت تأثیر قرار دهند (مرزوقی و حیدری 1392). کیفیت نظام آموزشی را می توان بر مبنای هر یک از عناصر تشکیل دهنده نظام آموزش (درونداد، فرایند، محصول، برونداد) مورد ارزشیابی و بررسی قرار داد. بر این اساس، در میان دروندادهای نظام آموزشی سه عامل یادگیرنده، مدرس و برنامه درسی حائز اهمیت می باشند که ارزیابی هر یک از این عوامل در بهبود کیفیت نظام آموزش تأثیر بسزایی دارد (بازرگان 1383).

در مجموع با توجه به یافته های حاصل از این مطالعه می توان بیان نمود که دانشگاه فرهنگیان به عنوان متولی آموزش معلمان نتوانسته به شیوه صحیح معلم را برای حضور در کلاس درس حاضر کند و این نتیجه عدم وجود یک مدل صحیح آموزشی در تدریس اساتید دانشگاه فرهنگیان است. عدم تناسب میان تعداد اساتید و دانشجویان ورودی، بی توجهی به زمینه های کیفیت تدریس و توجه بیش از حد به بروندادهای پژوهشی منجر به عدم کارایی برنامه های نظام آموزشی دانشگاه فرهنگیان می باشد (صالحی زاده و همکاران 1398). در همین راستا، یکی از شکایت های رایج در خصوص کیفیت آموزش عالی در ایالات متحده، به ویژه دانشگاه های دکترا و کارشناسی ارشد، این است که اعضای هیئت علمی بیشتر به پژوهش علاقه مندند تا تدریس که این امر به آموزش اعضای هیئت علمی، مشاوره و توسعه برنامه درسی آسیب می رساند (استاپینسکی و همکاران 2018). این موضوع تا جایی پیش رفته است که برخی محققان، تدریس را "فرزندخوانده ی مغفول اساتید" خطاب کرده اند (ویلکسمان و اسکمید 2014).

در هر نظام دانشگاهی که از کیفیت آموزشی صحبت می شود، مدیران و کارکنان باید به ارزشیابی و ارزش گذاری

- Journal of the Center for the Study and Development of Medical Education*. No. 2. [In Persian].
- Nemati L 2016. Relationship between the quality of educational services and the development of content knowledge and focal competencies of Farhangian University's student teachers. *Master's thesis. Shahid Madani University of Azerbaijan*. [In Persian].
- Nilson L B 2016. *Teaching at its best: A research-based resource for college instructors*. John Wiley & Sons.
- Pascarella E T, Blaich C 2013. Lessons from the Wabash National Study of Liberal Arts Education. *Change: The Magazine of Higher Learning*, Vol. 45, No. 2, Pp. 6-15.
- Rafiei Gh, Khodadadzadeh A, Kazemi M, et al 2003. Internal evaluation of Rafsanjan University of Medical Sciences. Vol. 5, No. 2, Pp. 9-18. [In Persian].
- Ranaei H, Shamshiri B, Alimohammadlou M, et al 2017. Identification of effective indicators to assess the quality of educational services of universities (studied: Shiraz University); No. 3. [In Persian].
- Salehi Omran E 2016. Assessing the educational quality of graduate teachers from Farhangian University and other teachers of education. Thesis, *Mazandaran University, M.Sc.* [In Persian].
- Salehizadeh M, Ghorchian N G; Mohammad Davoodi A H, et al 2019. Providing a model to improve the quality of professional teaching of Farhangian University professors. *Research Teaching Quarterly*, Vol. 7, No. 2, Pp. 227-249. [In Persian].
- Samari M 2018. Presenting an effective teaching model of university professors based on the analysis of artificial neural network. *Scientific-Research Journal of Journal of Pharmaceutical Sciences*, Vol. 4, No. 11, Pp. 4219-4225.
- Gilavand A, Maraghi E 2019. Assessing the Quality of Educational Services of Iranian Universities of Medical Sciences Based on the SERVQUAL Evaluation Model: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Iranian Journal of Medical Sciences*, Vol. 44, No. 4, Pp. 273.
- Khadem Rezaiyan M, Etezad Razavi M, Javadi B, F et al 2017. Educational quality gap from students' viewpoints; results from a survey in Mashhad University of Medical Sciences. *Future of Medical Education Journal*, Vol. 7, No. 4, Pp. 31-35.
- Khadivi A, Hassanpour T, Ahmadi H, et al 2018. A Study of the Factors Affecting the Quality of Education and Teaching at Farhangian University (Case Study: Ardabil Province) .No. 42. [In Persian].
- Kizouri A H, Mohammadi Hosseini S A Soleimani E 2019. Identifying the factors affecting the quality of teaching professors from the students' point of view, Vol. 27, No. 1, Pp. 103- 128. [In Persian].
- Kuhpayehzadeh J and Salmanzadeh H 2002. A Study of Internal Evaluation of Clinical Groups in Iran University of Medical Sciences, 2001-2001. *Iranian Journal of Medical Education*. Vol. 5, No. 2, Pp. 37-37. [In Persian].
- Mahmoudifar P 2009. Evaluation of the effectiveness of teacher teaching from the perspective of faculty members and students of western universities. Master's thesis of Kurdistan University. *Faculty of Literature and Humanities, Department of Educational Sciences*. [In Persian].
- Mousavi P, Shahnaz N, Orang Z, et al 2011. Investigating the views of midwifery students of Ahwaz Jundishapur University of Medical Sciences on the educational performance of professors. *Two Quarterly*

- Singh N2016. Students' perception of quality of medical education in a medical college in West Bengal, India. *Indian journal of public health*, Vol. 60, No. 3, Pp. 238-238.
- Stupnisky R H, BrckaLorenz A, Yuhas B, wt all 2018. Faculty members' motivation for teaching and best practices: Testing a model based on self-determination theory across institution types. *Contemporary Educational Psychology*, Vol. 53, No. 1, Pp. 15-26.
- Wilkesmann U, Schmid C J 2014. Intrinsic and internalized modes of teaching motivation. *Evidence-based HRM: A Global Forum for Empirical Scholarship*, Vol. 2, No. 1, Pp. 6-27.
- Yarmohammadian M H Kalbasi A 2006. Internal evaluation of the departments of the Faculty of Management and Information. Medical Education, Isfahan University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education*. Vol. 6, No. 1, Pp. 125-144. [In Persian].
- Yohui A 2014. Assessment of teaching quality from the perspective of students. *Journal of Teacher Education*, Vol. 61, No. 2, Pp. 1-10.
- Education and Evaluation*, No. 44, pp. 79-102. [In Persian].
- Shakhi K, Hosseinpour D, Maharlou H R et all 2013. Students' views on the quality of education of the Health Services Management Department. Jundishapur University of Medical Sciences. *Jundishapur Education Development Quarterly*, Vol. 4, No. 1, Pp. 89-83. [In Persian].
- Shakurnia, Fakour M, Taherzadeh M, et all 2011. A comparative study of the evaluation score of professors who agree and disagree with the importance and application of student evaluations, *Bi-Quarterly Journal of the Center for the Study and Development of Medical Education*. Vol. 1, No. 2. [In Persian].
- Shams H 2017. Assessing the quality of teaching of faculty members of Farhangian University from the students' point of view: a case study of Shahid Bahonar Campus and Shahid Maghsoudi in Hamedan. *Teacher Professional Development Quarterly*, Vol. 2, No. 2, Pp. 77-100. [In Persian].

مجله‌ی توسعه‌ی آموزش جندی شاپور
فصلنامه‌ی مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش علوم پزشکی
سال یازدهم، شماره 4، زمستان 99

بررسی کیفیت آموزش اساتید عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان زنجان از دیدگاه دانشجویان

صادق احمدی* : دانش آموخته کارشناسی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، زنجان، ایران.

محمد سعید احمدی: عضو هیئت علمی، گروه روانشناسی، دانشگاه فرهنگیان، زنجان، ایران.

عباس رضائی: عضو هیئت علمی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، زنجان، ایران.

چکیده: پژوهش حاضر با هدف بررسی کیفیت آموزشی اعضای هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان زنجان از دیدگاه دانشجویان در سال تحصیلی 99-1398 انجام شد. مطالعه حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ گردآوری داده‌ها توصیفی-بررسی موردی است. در پژوهش حاضر، جامعه آماری شامل کلیه اعضای هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان زنجان در پردیس‌های شهید بهشتی و الزهرا به تعداد 15 نفر بودند که به علت محدود بودن اساتید، تمامی آنها به روش سرشماری مورد بررسی قرار گرفتند. همچنین، جهت بررسی کیفیت تدریس استادان توسط دانشجویان، از میان 929 نفر دانشجو، 129 نفر با فرمول کوکران و روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. از سه پرسشنامه محقق ساخته جهت گردآوری داده‌ها استفاده شد. همچنین، داده‌ها با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای و نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌های به دست آمده نشان داد که از نظر دانشجویان توانایی علمی اساتید و روش‌های تدریس آنها کمتر از حد متوسط بوده و قانون مداری اساتید نیز در سطح خوب قرار ندارد. با توجه به این یافته‌ها، طراحی برنامه‌های اصلاحی در گروه‌های آموزشی از قبیل برگزاری دوره‌های بازآموزی می‌تواند زمینه تقویت علمی اساتید و آشنایی آنها با روش‌های نوین آموزشی را فراهم سازد.

واژگان کلیدی: کیفیت آموزش، اساتید عضو هیات علمی، دانشگاه فرهنگیان، دیدگاه دانشجویان.

***نویسنده مسؤول:** دانش آموخته کارشناسی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، زنجان، ایران.

Email: sadeghamdi76@gmail.com